

25 AUG. 2009

INGETROKKEN

Quick scan beschermde flora en
fauna voor bedrijf Kamer te
Aarlanderveen

GEMEENTE ALPHEN AAN DEN RIJN
Directie Bewoners
Afdeling SCA/wonen

22 NOV 2011
Nr. V2011/537

Zorg voor ons landschap

RUIMTE VOOR PLANT EN DIER

Landschapsbeheer Zuid-Holland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het verbeteren van leefgebieden voor planten en dieren krijgt daarbij speciale aandacht. Elke provinciale organisatie beschikt over de specifieke kennis die nodig is om de regionaal sterk verschillende leefgebieden ook op kleine schaal in stand te houden, zoals in boomgaarden en groenstroken. Dat verzekert een levend landschap voor de toekomst.

Disclaimer:

Quick scan beschermde flora en fauna voor bedrijf Kamer te Aarlanderveen,
gemeente Alphen aan den Rijn
Rapportnummer: F&F 2009.02
Waddinxveen, juli 2009

Onderzoek en rapportage:	Christel Snoep
Projectleider:	Gijsbert Pellikaan
Foto's:	Christel Snoep
Lay out:	Landschapsbeheer Zuid-Holland
Opdrachtgever:	de heer C.W. Kamer
Akkoord voor uitgave:	drs. J.R. Hoekstra, directeur
Paraaf:	

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	2
2 Wettelijk kader.....	2
2.1 Flora- en faunawet.....	2
2.2.1 Toetsingsplicht vooraf.....	2
2.2.2 Ontheffing.....	3
3 Werkwijze.....	3
4 Locatie en biotooptypen.....	4
4.1 Locatie.....	4
4.2 Inventarisatie biotooptypen.....	6
4.3 Relatie met directe omgeving.....	7
5 Geplande ingrepen.....	7
6 Advies landschappelijke inpassing.....	7
7 Conclusies en aanbevelingen.....	8
7.1 Conclusies.....	8
7.2 Advies compenserende en mitigerende maatregelen.....	9
8 Bijlagen.....	10
Bijlage 1; Waargenomen en mogelijk voorkomende soorten.....	10
Bijlage 2; Gegevens Natuurloket bijbehorend kilometerhok.....	11
Bijlage 3; Schets landschappelijke inpassing.....	12

1 Inleiding

In juni 2009 heeft de heer C.W. Kamer van bedrijf Kamer en zn. te Aarlanderveen verzocht een Quick scan uit te voeren in het kader van de Flora- en faunawet voor het terrein aan de Hogedijk te Aarlanderveen, perceelnummer A3001. Op dit perceel is voorgenomen een woning en bedrijfsruimte te realiseren ter uitbreiding van het bestaande bedrijf. Met de realisatie hiervan zal rekening gehouden moeten worden met huidige (natuur) waarden op het perceel.

Dit rapport geeft een overzicht van waargenomen en mogelijk voorkomende soorten flora en fauna, het effect van de geplande werkzaamheden op aanwezige soorten en een lijst waarvoor een vrijstelling geldt of waarvoor ontheffing dient te worden aangevraagd.

2 Wettelijk kader

2.1 Flora- en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht en begin 2005 zijn bij Algemene Maatregel van Bestuur de procedure en voorwaarden verder verduidelijkt.

De wet gaat uit van de bescherming van inheemse plant- en diersoorten en hun leefgebied. Alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde soorten zijn in beginsel verboden. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet mogen worden gedood, gevangen of verontrust. Beschermde planten mogen niet worden geplukt, uitgestoken of verzameld. Daarbij is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van deze soorten te beschadigen, te vernielen of te verstoren. Van de beschermde soorten zijn drie tabellen vastgesteld met verschillende beschermingsstatus.

Bovendien geldt de algemene plicht van artikel 2 van de Flora- en faunawet om voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving.

De wet heeft daarmee belangrijke consequenties voor reguliere werkzaamheden en werkzaamheden voor ruimtelijke ingrepen en bouwplannen van particulieren, gemeenten en projectontwikkelaars.

2.2.1 Toetsingsplicht vooraf

Vanwege de Flora- en faunawet moet bij ruimtelijke ingrepen of bestendig beheer en plannen daartoe rekening worden gehouden met beschermde planten en dieren. Vooraf dient beoordeeld te worden of er mogelijk nadelige consequenties van de ingrepen zijn voor beschermde soorten en hun leefomgeving. De initiatiefnemer is hiervoor zelf verantwoordelijk en dient de volgende stappen te ondernemen voor het betreffende plangebied:

1. Ga na of er beschermde planten en dieren (van tabel 1, 2, 3 of vogels uit de Flora- en faunawet) voorkomen op de plek waar u aan het werk gaat.
2. Bepaal of uw activiteiten schadelijke effecten hebben op de aanwezige beschermde soorten.
3. Ga na of uw werkzaamheden vallen onder activiteiten waarvoor een vrijstelling geldt (werkzaamheden als bestendig beheer, onderhoud of gebruik, ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) of dat u een ontheffing dient aan te vragen.
4. Onderzoek de mogelijkheden om negatieve effecten te voorkomen en alternatieven te ontwikkelen ten aanzien van projectidee, locatie, ontwerp en uitvoering.
5. Stel indien noodzakelijk een compensatie- en mitigatieplan op.
6. Dien tijdig de ontheffingsaanvraag in op de verbodsbepalingen voor Flora- en faunawet.
7. Maak aantoonbaar dat u volgens een goedgekeurde gedragscode werkt.

De verplichting tot een toets voor het plangebied in het kader van de Flora- en faunawet en de eventuele ontheffingsaanvraag dient apart te worden uitgevoerd en staat los van overige wet- en regelgeving op het gebied van ruimtelijke ordening, bouwvergunning en dergelijke.

Indien geen ontheffing behoeft te worden aangevraagd, blijft wel de algemene zorgplicht ten aanzien van inheemse planten en dieren gelden.

2.2.2 Ontheffing

Een aanvraagformulier voor ontheffing kunt u bestellen bij Het LNV-loket (0800-22 333 22) of downloaden van www.hetlnvloket.nl. U kunt uw aanvraag opsturen naar Dienst Regelingen, team uitvoering Flora- en faunawet, Postbus 1191, 3300 BD Dordrecht. Bij de aanvraag moet alle relevante informatie worden meegestuurd die nodig is om de aanvraag te kunnen beoordelen. De initiatiefnemer is zelf verantwoordelijk voor de aanvraag. In beginsel ontvangt u binnen acht weken een beslissing op uw aanvraag. Het is echter verstandig rekening te houden met een langere behandeltijd (4-6 maanden), omdat vaak om aanvullende informatie gevraagd zal worden.

3 Werkwijze

De werkwijze van de Quick scan is als volgt: bij de opdrachtverlening geeft de eigenaar informatie over de geplande ingrepen en de locatie. Daarna wordt een veldbezoek afgelegd op de locatie, waarbij de situatie ter plaatse en in ruimere omgeving wordt vastgelegd, onder andere met foto's. De biotooptypen worden genoteerd en per biotooptype worden beschermde plant- en diersoorten geïnventariseerd. Ook wordt tijdens het veldbezoek nagegaan waar en op welke wijze er eventuele compenserende en mitigerende maatregelen zijn voor te stellen op hoofdlijnen. Omdat een Quick scan-veldbezoek slechts een momentopname betreft, is het niet waarschijnlijk dat alle beschermde soorten die er voor kunnen komen dan ook daadwerkelijk worden waargenomen.

Daarnaast wordt het Globaal Rapport verspreiding beschermde en bedreigde soorten van Het Natuurloket via internet opgevraagd. Dit betreft echter informatie per kilometerhok en dat is meestal niet specifiek genoeg voor de betreffende locatie. Bovendien zijn verschillende soortengroepen niet of onvoldoende onderzocht of zijn de gegevens niet van recente datum. Deze informatie is daarom vaak slechts van beperkte betekenis (bijlage 2).

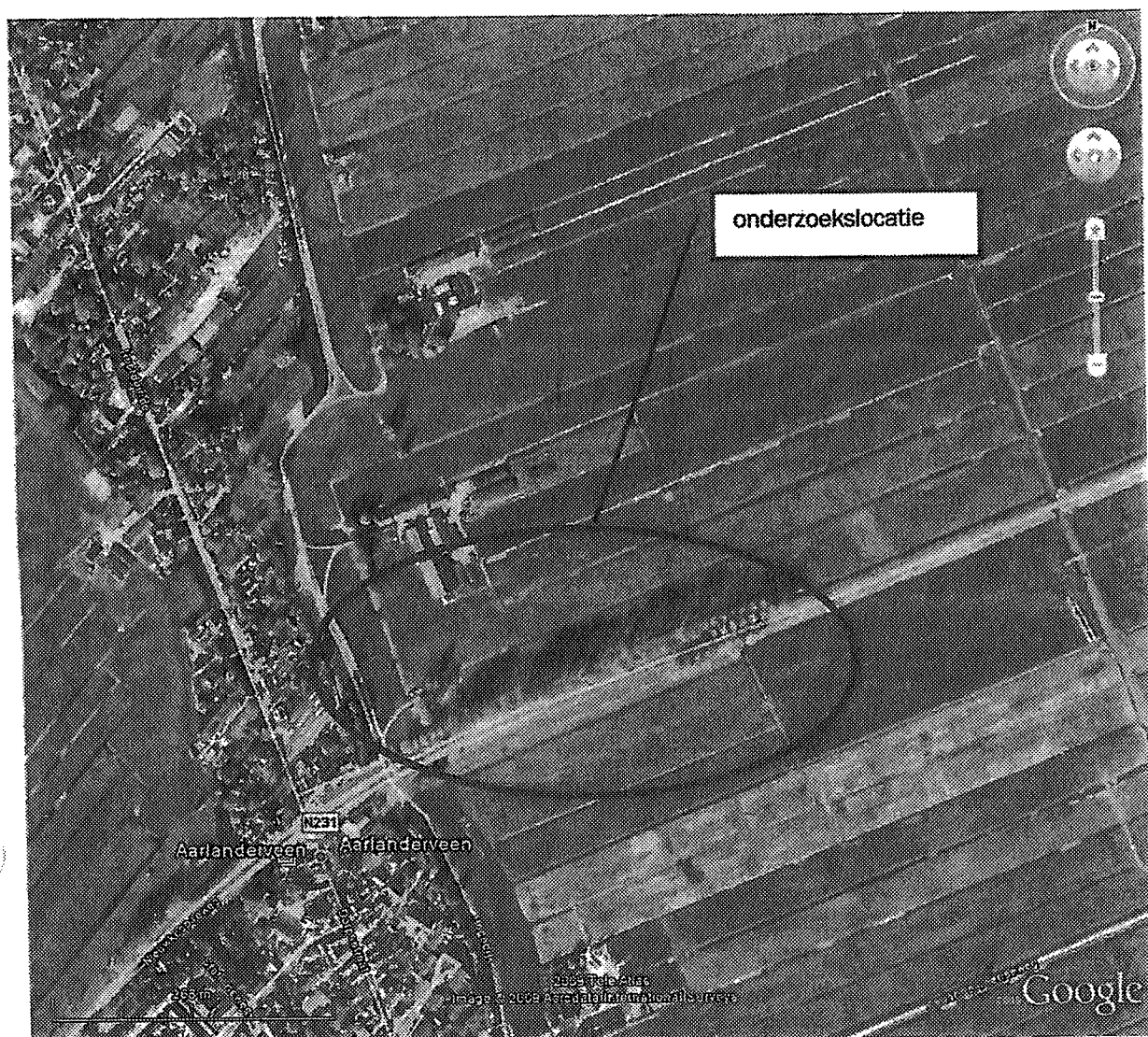
Om tot een verantwoord advies tot ontheffingsaanvraag te komen is in de rapportage een lijst opgenomen van waargenomen beschermde soorten en soorten die mogelijk voor kunnen komen op grond van biotooptype, ecologische kennis en informatie over de verspreiding van de soort.

Landschapsbeheer Zuid-Holland heeft de planlocatie bezocht op dinsdag 14 juli 2009. Tijdens dit bezoek zijn de biotooptypen vastgesteld en is geïnventariseerd of er beschermde planten en dieren op het terrein voorkomen. Van de verschillende biotooptypen zijn foto's gemaakt en waar het mogelijk en zinvol was, is de sloot met een schepnet geïnventariseerd op watergebonden dieren.

4 Locatie en biotooptypen

4.1 Locatie

De planlocatie (figuur 1) is gelegen ten oosten van de bebouwde kern van Aarlanderveen, gemeente Alphen aan den Rijn. De locatie ligt aan de Hogedijk, waar met name agrarische bedrijfsvoering plaatsvindt. Aan de oostelijke zijde van de locatie is een open weidegebied aanwezig. Figuur 2 benadrukt deze open omgeving. Hier is de locatie met omgeving weergegeven, met daarin de openheid benadrukt. Tevens zijn enkele foto's toegevoegd die gemaakt zijn op de planlocatie tijdens het veldbezoek.

Figuur 1: luchtfoto met daarop de onderzoekslocatie (bron: Google Earth)

Figuur 2: luchtfoto omgeving.(bron: Google Earth)

Foto 1: biotooptype 1, 2, 3, 6 en 7 in het voorjaar

Foto 2: biotooptype 1, 2, 3, 5 en 6 in de winter

4.2 Inventarisatie biotooptypen

Het onderzoeksterrein kan beschreven worden als open agrarische omgeving met haar eigen cultuurhistorische waarden welke onder andere gevormd worden door de (kavel) structuren van het landschap en de inheemse beplantingen op en rondom het terrein. Het terrein is voor het grootste deel vlak. Op de planlocatie zijn de volgende biotooptypen te onderscheiden:

1. Bomen
2. Struikbeplanting/heesterbeplanting
3. Grasland
4. Sloot
5. Slootkant: riet/ruigte

De bomen bestaan voornamelijk uit de soorten populier, paardenkastanje, veldesdoorn en gewone esdoorn. De opgaande populieren zijn zo'n 20 jaar oud, en hebben nog geen gaten/ holtes gevormd welke aantrekkelijk zouden zijn voor fauna (blijvende nestgelegenheid voor vogels of verblijfplaats voor vleermuizen) Op het plangebied zijn enkele heesters/struikvormers aanwezig zoals lijsterbes en liguster. Deze vormen samen met de bomen waardevolle broed en foerageerplekken.

Het derde biotooptype is het grasland, welke deel uitmaakt van een groot open weidegebied. Dit gebied vormt een geschikt broed-, foerageer- en verblijfplaats voor weidevogels (grutto, Kievit) en vele andere diersoorten zoals groene kikker, gewone pad, hermelijn en verschillende muizensoorten. De sloot is een plek waar meerdere algemene vissoorten te vinden zijn, vanwege de waterkwaliteit die op deze plaats niet zeer goed is, maar zeer voedselrijk. Tijdens de inventarisatie met schepnet is de driedoornige stekelbaars waargenomen (foto 3).

De slootkant bestaat uit riet en ruigte; algemene soorten die voorkomen bij voedselrijke omstandigheden. Dit biotooptype is geschikt als broedgebied voor vogels gebonden aan water en voor kleine zoogdieren.

Overige hoekjes op het terrein met vele kieren, hoekjes en gaten kunnen geschikte biotopen vormen voor vogels, vleermuizen en kleine zoogdieren. Een lijst met waargenomen en mogelijk voorkomende soorten is te vinden in bijlage 1.

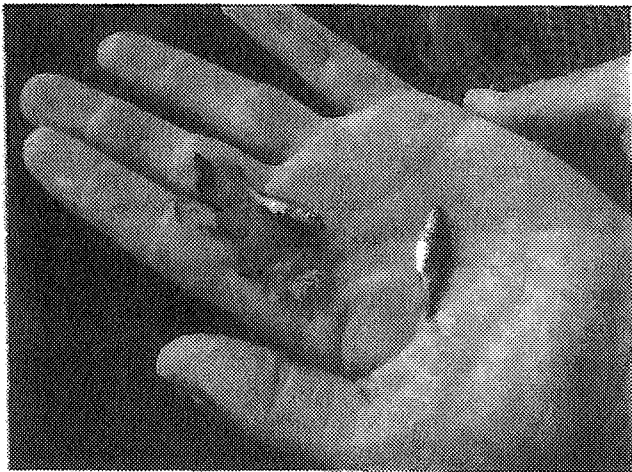

Foto 3: waargenomen tijdens inventarisatie: driedoornige stekelbaars

4.3 Relatie met directe omgeving

Het plangebied is gelegen aan de westelijke zijde van Polder Nieuwkoop, onderdeel van het Groene Hart. Het terrein vormt op zich zelf een geschikt leef-, foerageer- en broedbiotoop voor fauna. Daarnaast maken dieren graag gebruik van groene gebieden omdat ze zich via deze structuren verplaatsen. Belangrijk is, dat groene gebieden zoveel mogelijk toegankelijk zijn en zoveel mogelijk aaneengesloten zijn.

5 Geplande ingrepen

De geplande ingrepen op de planlocatie is de bouw van een woning met daarbij een bedrijfsruimte ofwel zadeldakhal voor het bedrijf Kamer en Zn. Omdat op deze locatie bebouwing gerealiseerd zal worden, moet watercompensatie plaatsvinden in het kader van waterberging. De oplossing hiervan is de realisatie van een natuurvriendelijke oever aan de zuidzijde van het perceel nabij de planlocatie.

Door de geplande werkzaamheden zal een deel van de beschreven biotooptypen verdwijnen. Echter, het is mogelijk de nieuwe bebouwing landschappelijk in te passen, zodat er nieuwe mogelijkheden zijn voor flora en fauna. Van belang hierbij is de toepassing van inheemse beplanting.

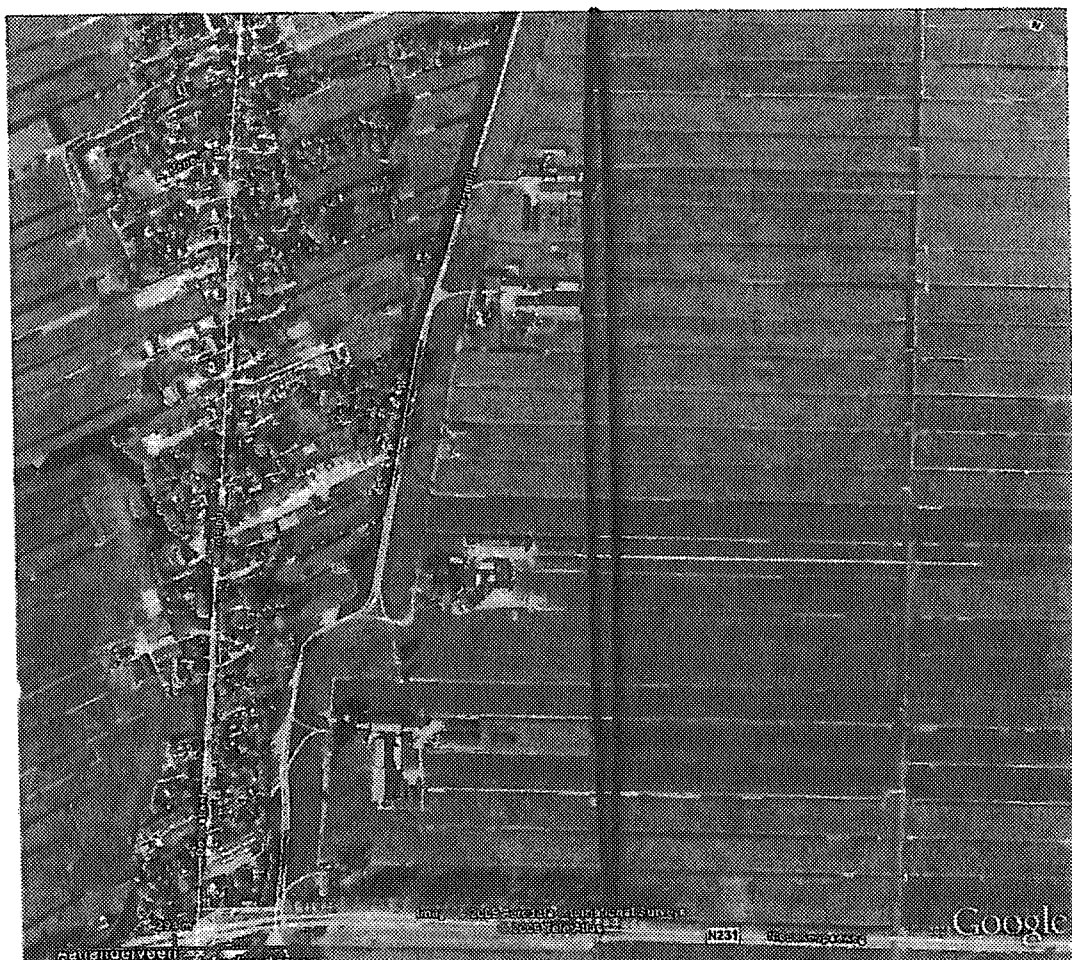
6 Advies landschappelijke inpassing

De opdrachtgever heeft gevraagd tevens een advies uit te brengen voor landschappelijke inpassing van de nieuw te bouwen bedrijfsruimte. Landschappelijke inpassing is op deze locatie van groot belang.

De locatie is gelegen langs een doorgaande weg, waarbij het zicht is gevestigd op het plangebied. Vanaf de provinciale weg N231 is een doorzicht aanwezig naar de openheid van de Nieuwkoopse Polder. De bouw van de bedrijfsruimte zal consequenties hebben voor deze openheid. Men kan echter rekening houden met de bebouwingsgrens van andere bedrijven die gelegen zijn aan het bebouwingslint aan de Hogedijk. Deze bebouwingsgrens is verduidelijkt in figuur 3.

De bebouwing kan op een goede manier in het landschap ingepast worden door de toepassing van inheemse beplanting, in de structuren van het aanwezige landschap. Landschapsbeheer stelt voor dit toe te passen volgens de concept adviesschets in bijlage 4. De geadviseerde beplanting kan op verschillende manieren ingepast worden, afhankelijk van gebruiksdoeleinden van de nieuw te bouwen bedrijfsruimte.

Een deel van de huidige beplanting bestaat uit populier. Aan te bevelen is dat deze soort, waar dat mogelijk is, vervangen wordt met een andere boomsoort, welke duurzamer is en tevens aangeplant zal worden op een meer geschikte locatie, waar voldoende ruimte aanwezig is (zie bijlage 4).

Figuur 3: Bebouwingsgrens Hogedijk (bron: Google Earth)

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

De bouw van een woning en bedrijfsruimte zal enige consequenties met zich meebrengen ten aanzien van flora en fauna. Wanneer de aangegeven werkzaamheden plaatsvinden, verdwijnen meerdere biotopen en dus ook de plant- en diersoorten die daarbij horen.

In het plangebied zijn biotopen aangetroffen van een aantal in meer of mindere mate beschermde soorten, waarvan verwacht wordt dat de werkzaamheden invloed zouden kunnen hebben op de lokale populatie. Het gaat hierbij (op basis van bijlage 1) om:

- **Zoogdieren uit tabel beschermde soorten 1.** De soorten uit tabel 1 zijn de algemenere soorten. Voor deze soorten geldt bij de voorgenomen werkzaamheden een vrijstelling. Daarnaast is de verwachting dat de aantallen zoogdieren zo klein zijn dat verstoring ervan geen invloed heeft op de populatie.
- **Amfibieën uit tabel beschermde soorten 1.** Voor deze soorten geldt bij de voorgenomen werkzaamheden een vrijstelling. Naast de algemene zorgplicht (zie eerder in dit rapport) hoeft in het kader van de flora- en faunawet hiervoor geen extra actie te worden ondernomen.
- **Vogels ter plaatse.** Een aantal vogels is aangetroffen tijdens veldbezoek en in het voorjaar bevindt zich waarschijnlijk een aantal broedvogels in het plangebied. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor werkzaamheden in het broedseizoen moet ontheffing worden aangevraagd of er moet gewerkt worden volgens een goedgekeurde gedragscode, de gedragscode van de Bosunie, waarin vermeld wordt dat werkzaamheden buiten het broedseizoen (15 maart tot 15 juli) moeten plaatsvinden. Indien in het voorjaar sloop- of bouwactiviteiten plaatsvinden, moet worden verzekerd dat

hierbij geen broedende vogels worden verstoord. Een oplossing is het verwijderen van eventuele broedgelegenheid voordat het broedseizoen begint.

- Zoogdieren uit tabel beschermde soorten 3. Het is mogelijk dat vleermuizen foerageren in het plangebied. Bouwwerkzaamheden hoeven hiervoor niet worden aangepast.

7.2 Advies compenserende en mitigerende maatregelen

In aanvulling op 8.1 kunnen de volgende mitigerende en compenserende maatregelen worden getroffen:

- Werk buiten het broedseizoen of toon aan dat geen broedende dieren worden verstoord,
- Het is aan te bevelen om zoveel mogelijk groene elementen in het plangebied te behouden tijdens sloopwerkzaamheden en nieuwbouw, zodat huidige waarden weinig of niet worden aangetast,
- Richt een eventueel nieuw terrein zo in dat er voldoende schuil- en leefmogelijkheden zijn voor dieren, bijvoorbeeld door huidige beplanting te behouden of door inheemse beplanting aan te brengen, dus compenserende maatregelen te treffen voor de eventueel verdwenen biotopen (hoofdstuk 6),
- Beheer het terrein op plaatsen waar dit mogelijk is op een natuurvriendelijke manier.

8 Bijlagen

Bijlage 1; Waargenomen en mogelijk voorkomende soorten

Bijlage 1: tabel van waargenomen en mogelijk voorkomende beschermde soorten

Biotootype										Biotoop-gebruik	Tabel FF wet beschermde soorten				Habitatrichtlijn	
Soort	1 Bomen	2 Struiken	3 Grasland	4 Sloot	5 Slootkant						1	2	3	vogels	II	IV
Mol		M	M		M					Leefgebied	X					
Egel		M	M		M					Leefgebied	X					
Vleermuizen																
Vleermuizen sp.	M			M	M					Voerageergebied			X			X
Vogels:																
Zangvogels	W	M	M		M					Leefgebied, broedgebied				X		
Kraaien, eksters e.d.	M	M	M		M					Leefgebied, broedgebied				X		
Reptielen																
Amfibieën	M	M	W	W	W					Leefgebied	X					
Gewone pad	M	M	M	M	M					Leefgebied	X					
Groene klikker	M	M	W	W	W					Leefgebied	X					
Vissen				W												
Vlinders	M	M	W		M					Leefgebied, voerageergebied						
Libellen	M	M	M	M	M											
Sprinkhanen																
Insecten	M	W	W	W	W					Leefgebied, voerageergebied						
Overige																
Ongewervelden																

Veldbezoek 14 juli 2009

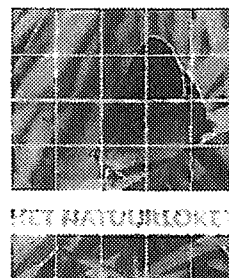
W=waargenomen

M=mogelijk voorkomend

Bijlage 2; Gegevens Natuurloket bijbehorend kilometerhok

Globaal rapport verspreiding beschermde en bedreigde soorten

Samenstelling: 23 juli 2009

Let op: Aan deze gegevens kunnen geen rechten worden ontleend.
Lees ook de afwijzing van aansprakelijkheid op onze website.

In onderstaande tabel staat het aantal beschermde en bedreigde soorten per kilometerhok.

Databanken worden regelmatig geactualiseerd. Het kan dus zijn dat er meer gegevens beschikbaar zijn dan in dit overzicht vermeld staat. Wanneer u gegevens bij Het Natuurloket koopt, dan krijgt u uiteraard de meest recente informatie.

Als in een kilometerhok geen beschermde soorten zijn aangetroffen, terwijl het hok niet goed is onderzocht, dan is het veelal nodig om aanvullend veldonderzoek uit te voeren. Als een kilometerhok goed is onderzocht, hoeft u voor de desbetreffende soortgroep geen aanvullend onderzoek te doen: de gegevens die u bij Het Natuurloket koopt, volstaan dan.

Rapportage voor kilometerhok X:110 / Y:461

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hri*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten						niet	-	1975-1990
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddenstoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren	1			1		slecht	51-100%	1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels						goed	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						niet		1998-2008
Nachtvlinders						matig		1980-2008
Libellen						matig		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

* Legenda

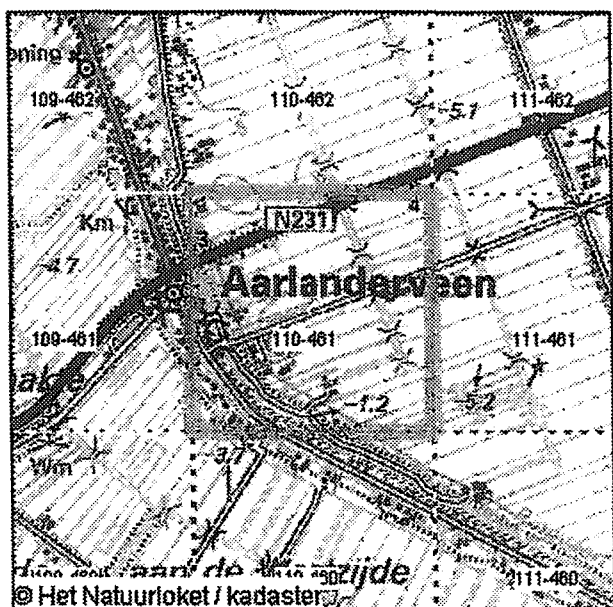
FF1 = Flora- en faunawet
lijst 1 (vrijstelling)
FF23 = Flora- en faunawet
lijst 2 + 3 (streng
beschermd)
Hri = Habitatrichtlijn (alleen
bijlage 2 en 4)
RL = Rode Lijst
(#) = tevens
meetnetgegevens
verzameld.

Volledigheid onderzoek:
Hiermee wordt aangegeven
of op basis van de gebrachte
bezoeken een volledig
overzicht is te verwachten
van de soorten van de
betreffende soortgroep. Een
toelichting op deze
categorieleen kunt u vinden
onderaan deze rapportage.

Detail: Met dit percentage
wordt aangegeven welk
aandeel van alle van dit
kilometerhok beschikbare
gegevens van Rode-
Lijstsoorten en wettelijk
beschermde soorten op
gedetailleerder niveau
beschikbaar is.

Actualiteit: per groep is
aangegeven uit welke
periode de gegevens zijn
opgenomen.

 niet van toepassing

Wat te doen als u meer informatie wilt na het zien van het globaal rapport?

Als u na het zien van het globaal rapport wilt weten welke soorten er zijn aangetroffen, dan kunt u die informatie aanvragen via Het Natuurloket.

Het Natuurloket richt zich bij de gegevensleveringen voornamelijk op professionele gebruikers. Particulieren raden we aan zich rechtstreeks te wenden tot de desbetreffende PGO. Voor adressen zie www.voff.nl.

Procedure aanvraag volledig rapport

U hebt nu een globaal rapport gekregen over aantallen wettelijk beschermde soorten, en bedreigde soorten van de Rode Lijst. U kunt via Het Natuurloket een volledig rapport met meer gedetailleerde gegevens krijgen. In dit rapport staat aangegeven om welke dieren of planten het precies gaat en wordt een eerste indicatie gegeven van de te verwachten effecten van de ingreep. Die gegevens heeft u nodig voor de ontheffingsaanvraag.

On-line prijs berekenen van een volledig rapport

Als u wilt weten hoeveel het kost om een volledig rapport op te laten stellen, dan kunt u zelf de prijs berekenen. Voor deze service moet u zich eerst eenmalig aanmelden. U ontvangt dan direct per e-mail uw gebruikersnaam en wachtwoord, die u nodig heeft om in te loggen.

Na inloggen kunt u een offerte opstellen. De door u opgestelde offertes wordt in uw persoonlijk archief bewaard. Wanneer u aansluitend op het raadplegen van een globale rapportage een offerte opvraagt, dan worden de correcte kilometerhokgegevens automatisch ingevuld!

Opdracht geven voor een volledig rapport

Als u opdracht wilt geven voor een volledig rapport, dan kunt u dat alleen on-line doen. Klikkt u op de link opdracht geven. Geef vervolgens aan welke gegevens u wilt ontvangen en klik op 'opdracht geven'. In de laatste stap bevestigt u de elektronische opdracht door een schriftelijke opdrachtverlening naar Het Natuurloket te sturen of faxen. Na maximaal 20 werkdagen ontvangt u de gegevens. De door u verleende opdrachten worden in uw persoonlijk archief bewaard.

Op de levering van een volledig rapport zijn onze Algemene Voorwaarden van toepassing. Deze zijn bij de Kamer van Koophandel in Arnhem gedeponeerd. Opdrachtverlening (via onze website) kan alleen als u zich akkoord verklaart met deze voorwaarden.

Ook kunt u binnen 2,5 week gegevens ontvangen. Voor deze extra service geldt wel een prijsopslag van 40%. Voor meer informatie kunt u bellen met Het Natuurloket: 0317 - 488 488 of e-mail naar Het Natuurloket.

Toelichting op volledigheid en actualiteit van het onderzoek

De gegevens die Het Natuurloket levert zijn afkomstig van de Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's), die zijn verenigd in de Stichting VeldOnderzoek Flora & Fauna (VOFF). Kijk voor meer informatie op de website van de VOFF of stuur een mailtje naar voff@voff.nl.

De databank van Het Natuurloket niet compleet is; naar schatting bevat de databank 90% van alle beschikbare waarnemingen. Vooral op lokaal/regionaal niveau, bijvoorbeeld in Limburg, kunnen gegevens ontbreken. Er wordt voortdurend gewerkt om de databank van Het Natuurloket verder uit te breiden.

Vaatplanten (FLORON)

Per regio is het gemiddelde aantal aangetroffen plantensoorten per kilometerhok gegeven. Dit aantal is afhankelijk van o.a. bodemtype, waterhuishouding, schaal van het landschap en bodemgebruik. Daarom is de indeling van Nederland in 38 ecodistricten gebruikt als regio-indeling. Voor de mate van volledigheid zijn vier klassen onderscheiden:

- Niet onderzocht: er zijn geen waarnemingen gedaan.
- Slecht onderzocht: het aantal soorten per kilometerhok is kleiner dan 26, of als het aantal soorten kleiner is dan het gemiddelde van het ecodistrict min twee maal de standaarddeviatie.
- Goed geïnventariseerd: het aantal soorten is groter dan het gemiddelde van het ecodistrict minus de standaarddeviatie.
- Matig onderzocht: alle andere gevallen.

Het gemiddeld aantal aangetroffen soorten per kilometerhok loopt van 127 (grote, recente polders) tot 306 (kalkrijke duinen).

Mossen (BLWG)

Gegevens van mossen zijn veelal afkomstig van natuurgebieden en stedelijk gebied. De meeste bedreigde soorten mossen komen vooral voor op vochtige plaatsen en in bossen. Mossen kunnen in alle seizoenen worden gevonden.

Matig onderzocht: 1-10 soorten

Redelijk onderzocht: 11-30 soorten

Goed onderzocht: meer dan 30 soorten

Korstmossen (BLWG)

Gegevens van korstmossen zijn voornamelijk afkomstig van bos, heide en stuifzand, laanbomen en muren van oude gebouwen. Korstmossen kunnen in alle seizoenen worden gevonden. De meeste bedreigde soorten zijn slechte verspreiders en langzame groeiers en sterk gebonden aan het type substraat waarop ze groeien. Compensatie van verloren gegaan substraat of het ontzien van groeiplaatsen is in veel gevallen wenselijk.

Matig onderzocht: 1-10 soorten

Redelijk onderzocht: 11-20 soorten

Goed onderzocht: meer dan 20 soorten

Paddestoelen (NMV)

Paddestoelen komen in elk biotoop voor, maar de soortenrijkdom kan sterk verschillen. In sommige biotopen kunnen ze tot de soortenrijkste groepen organismen behoren. In Nederland zijn bijna 5000 soorten bekend. Veel soorten reageren vaak snel op veranderingen in milieuomstandigheden en vormen daarom belangrijke indicatoren (zie: P.J. Keizer, Paddestoelvriendelijk natuurbeheer, KNNV Uitgeverij, Utrecht 2003).

Verspreidingsonderzoek wordt bemoeilijkt door de specifieke levenswijze van paddestoelen. Het groeiende organisme (een schimmel) is voor het blote oog onzichtbaar en vormt meestal kortlevende waarneembare vruchtlichamen (de paddestoelen), op moeilijk voorspelbare momenten en plaatsen. De meeste soorten worden gevonden in de herfst, maar er zijn bijvoorbeeld ook specifieke voorjaarspaddestoelen. Gegevens worden over het algemeen verzameld door vrijwilligers, deels bij

gerichte inventarisaties en deels als losse waarnemingen, zodat de inventarisatiedichtheid erg variabel is. Het ontbreken van meldingen van bepaalde soorten kan dan ook nooit een garantie zijn dat deze soorten niet aanwezig zijn, ook niet in hokken die als "goed onderzocht" worden aangemerkt.

Om de volledigheid van een inventarisatie te definiëren zouden voor elk km-hok naast de aantallen waarnemingen en soorten ook specifieke biotoopkenmerken moeten worden meegewogen. Voor paddestoelen is een dergelijke weging nog niet op landelijke schaal mogelijk. Vooralsnog wordt uitgegaan van het globale (niet statistisch onderbouwde) ervaringsfeit dat een "serieus" onderzoek in een hok in een goede tijd minstens een bepaald aantal verschillende soorten moet opleveren, met een eveneens globale correctie voor het feit dat dit aantal in een "goed" hok met minder waarnemingen wordt bereikt dan in een "slecht" hok. De hier gehanteerde definitie luidt:

Goed onderzocht: 250 of meer soorten, of 1000 of meer waarnemingen.

Slecht onderzocht: minder dan 50 soorten, of minder dan 100 waarnemingen.

Redelijk onderzocht: alle overige combinaties van aantallen soorten en waarnemingen.

Niet onderzocht: geen enkele waarneming beschikbaar (ontbreken van soorten wordt niet geregistreerd; een hok met enkele losse meldingen zou ook als "niet onderzocht" moeten worden betiteld, maar omdat dit moeilijk is af te bakenen wordt dan toch consequent de term "slecht onderzocht" gebruikt).

Standaard worden gegevens geleverd uit het databestand vanaf 1990 (ca. 65% van de bij de NMV beschikbare gegevens op km-hok niveau). Op locaties die weinig uiterlijke veranderingen hebben ondergaan kunnen ook oudere waarnemingen nog waardevolle bijdragen leveren aan de beoordeling van de (potentiële) waarde van het terrein.

Zoogdieren (VZZ)

Van zoogdieren bestaat geen landsdekkende informatie over het voorkomen van soorten op kilometerhokniveau. De soortenlijst van dit kilometerhok geeft dus niet de werkelijke situatie weer. Voor een betrouwbaar beeld dient ter plaatse een inventarisatie uitgevoerd te worden.

Broedvogels (SOVON)

In de jaren 1998-2000 is er in het kader van het Atlasproject van de Nederlandse Broedvogels in geheel Nederland gewerkt aan het vergaren van broedvogeldata op het niveau van kilometerhokken. In besloten tot halfopen landschappen wordt 70-80% van de werkelijk in een kilometerhok aanwezige soorten vastgesteld. In open landschappen wordt uitgegaan van minimaal 80-100%. Een kilometerhok waar atlaswerk heeft plaatsgevonden wordt als redelijk onderzocht gekwalificeerd.

Het Landelijk Soortenonderzoek Broedvogels (LSB) is in zijn huidige opzet in 1996 van start gegaan. Het richt zich op het jaarlijks verzamelen van de aantallen broedgevallen van in kolonies broedende soorten en de aantallen broedgevallen van zeldzame soorten. Van een selectie van zeldzame broedvogelsoorten wordt hierbij ook de verspreiding jaarlijks in kaart gebracht. Van de kolonievogelsoorten mag uitgegaan worden van een vrijwel landdekkende inventarisatie. Een kilometerhok is goed onderzocht als er na 1993 drie of meer keren een kolonie- en/of zeldzame soort is gemeld.

Het Broedvogel Monitoring Project (BMP) is in 1984 van start gegaan en heeft tot doel de aantalveranderingen van min of meer algemene vogelsoorten te volgen. In vaste proefvlakken van 15 tot 500 hectare groot verspreid over Nederland wordt jaarlijks een vaste selectie aan soorten onderzocht. De selectie van soorten kan bestaan uit alle soorten of uit een set van bijzondere soorten, bijvoorbeeld alleen weidevogels (BMP-W). Als een proefvlak meerdere kilometerhokken snijdt zijn de aanwezige soorten in het proefvlak naar elk betrokken kilometerhok gekopieerd. Een kilometerhok is goed onderzocht als er na 1995 twee keer een proefvlak is onderzocht. Als er een BMP-W proefvlak is onderzocht is het kilometerhok redelijk onderzocht.

Wintervogels (SOVON)

Watervogels

Vanaf seizoen 1992/93 is de coördinatie van de watervogeltellingen ondergebracht bij SOVON. Het gaat daarbij om de maandelijks ganzen- en zwanentellingen, maandelijks tellingen van de Zoete Rijkswateren, de midwintertelling in januari en tellingen in de Waddenzee. Bij een evaluatie van deze verscheidenheid aan watervogelprojecten, bleek de genoemde opzet niet geheel te voldoen. Door de projectgewijze aanpak bleef de informatie over het voorkomen van watervogels versnipperd. Met ingang van het winterhalfjaar 2000/01 is het netwerk aan telgebieden uitgebreid, wordt het merendeel van de belangrijke watervogelgebieden in het winterhalfjaar maandelijks geteld en worden

alle projectresultaten in een gezamenlijk rapport opgenomen.

Onderzoekskwaliteit: Een kilometerhok is goed onderzocht als er >25 maanden geteld is in de laatste 5 jaar. Als er >10 en <25 maanden is geteld in de laatste 5 jaar is het hok redelijk onderzocht. >5 en <10 maanden geteld is matig onderzocht.

Punt Transect Tellingen (PTT): het Punt Transect Tellingen project (PTT) is het oudste monitoringproject van SOVON en werd in 1978 in het leven geroepen omdat van veel, vooral algemeen voorkomende, wintervogels vrijwel niets bekend was over de aantalsontwikkelingen binnen Nederland. De doelstellingen van het door SOVON en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) opgezette project waren (a) het volgen van de aantalsontwikkelingen van zoveel mogelijk soorten winter- en trekvogels door de jaren heen, zo mogelijk in relatie tot de achterliggende oorzaken en (b) het volgen van de veranderingen in de verspreiding van winter- en trekvogels. De uitvoering van het project is op alle punten gestandaardiseerd en houdt in dat waarnemers puntsgewijs op een vaste route gedurende een vaste tijd alle vogels tellen.

Onderzoekskwaliteit: Als er minimaal 2 punten meerjarig zijn onderzocht is het kilometerhok matig onderzocht. In alle andere gevallen is het kilometerhok slecht onderzocht.

Reptielen en Amfibieën (RAVON)

De onderzoekintensiteit voor reptielen en amfibieën is hoofdzakelijk gebaseerd op het aantal waarnemingen van de betreffende soortgroep (amfibieën of reptielen) per kilometerhok. Daarnaast is in de beoordeling meegewogen of de waarnemingen voldoende goed verspreid zijn over de seizoenen en over de aangetroffen soorten. De methodiek is toegelicht in een artikel in het RAVON tijdschrift (R. Creemers & J. van Delft, 2001, *Dataverzameling en inventarisatie-activiteit in Nederland. RAVON 12, blz. 46-53.*)

Vissen (RAVON)

De inventarisatieactiviteit voor vissen is hoofdzakelijk gebaseerd op het aantal aangetroffen soorten en het aantal bezoeken per kilometerhok. De methodiek dient nog nader verfijnd te worden. In de goed onderzochte hokken wordt een goed beeld verwacht van de kwalitatieve samenstelling van de visfauna in de genoemde onderzoeksjaren. Aanvullingen op deze soortenlijst kunnen voornamelijk nog verwacht worden bij toepassing van andere vismethodieken en/of veranderende milieu-omstandigheden of uitbreiding van verspreidingsgebieden van individuele soorten. Van de redelijk onderzochte hokken wordt geen volledig beeld verwacht van de kwalitatieve samenstelling van de visfauna. Aanvullingen kunnen verwacht worden door meer veldwerk, toepassing van andere vismethodieken en/of veranderende milieu-omstandigheden of uitbreiding van verspreidingsgebieden van individuele soorten.

Slecht of niet onderzocht zijn alle kilometerhokken die niet in een van beide bovengenoemde categorieën vallen. In deze kilometerhokken is aanvullend onderzoek noodzakelijk.

De waarnemingen in het databestand van RAVON hebben hoofdzakelijk betrekking op vangsten met een steeknet. Elk vangstmiddel is echter selectief: het steeknet levert vooral veel jonge vis op en kleinere vissoorten. Juist veel van deze kleinere soorten vallen onder de Flora- en faunawet of de Habitatrichtlijn. Het schepnet is met name geschikt voor kwalitatieve bemonstering van kleinere watertypen als beken, sloten, weteringen en poelen. Voor meer kwantitatieve bemonsteringen worden doorgaans andere methodieken toegepast.

Dagvlinders (De Vlinderstichting)

Dagvlinders vliegen niet gedurende het gehele jaar. Sommige soorten vliegen in een generatie, die vaak niet meer dan vier tot zes weken als vlinder aanwezig is. De waarnemingen zijn gebaseerd op de waarnemingen van vlinders en slechts incidenteel op die van eitjes, rupsen of poppen. De momenten in een jaar dat in een kilometerhok naar vlinders is gekeken bepaalt dus de kans dat de aanwezige soorten allemaal gezien zijn. Voor de bepaling van de volledigheid van het onderzoek is dan ook gekeken naar de hoeveelheid waarnemingen in een kilometerhok en het aantal maanden dat er waarnemingen zijn gedaan.

Matig onderzocht: minder dan 10 waarnemingen uit maximaal een maand

Redelijk onderzocht: minder dan 10 waarnemingen uit 2 of 3 maanden, minder dan 26 waarnemingen uit 1 maand

Goed onderzocht: waarnemingen uit meer dan 3 maanden, meer dan 10 waarnemingen uit 2 of 3 maanden of meer dan 25 waarnemingen uit minimaal 1 maand

Nachtvlinders (De Vlinderstichting en de

Werkgroep Vlinderfaunistiek van EIS-Nederland)

De macronachtvlinders worden in Nederland op landelijk niveau onderzocht door De Vlinderstichting en de Werkgroep Vlinderfaunistiek van EIS-Nederland. De databanken die zij beheren worden gevuld door incidentele waarnemingen en gebiedsinventarisaties door actieve leden. De gegevens die thans via Het Natuurloket worden gepresenteerd zijn op dit moment alleen nog gebaseerd op de waarnemingen van De Vlinderstichting. Binnen afzienbare tijd zullen de waarnemingen van de Werkgroep Vlinderfaunistiek worden betrokken bij deze dataset. Dit kan betekenen dat hokken, welke thans nog niet zijn onderzocht, wellicht wel onderzocht zijn door de Werkgroep Vlinderfaunistiek, en tevens dat beschermde soorten een bredere verspreiding kennen dan via de website weergegeven. De classificatie van de toelichting op de volledigheid van het onderzoek is gelijk getrokken met die van de dagvlinders. Een toelichting hierop is bij de teksten over dagvlinders te vinden.

Libellen (EIS Nederland)

Libellen vliegen niet gedurende het gehele jaar. De meeste soorten vliegen in een generatie, die vaak niet meer dan zes tot acht weken als libel aanwezig is. De waarnemingen zijn gebaseerd op de waarnemingen van libellen en slechts incidenteel op die van larven of larvenhuidjes. De momenten in een jaar dat in een kilometerhok naar libellen is gekeken bepaalt dus de kans dat de aanwezige soorten allemaal gezien zijn. Voor de bepaling van de volledigheid van het onderzoek is dan ook gekeken naar de hoeveelheid waarnemingen in een kilometerhok en het aantal maanden dat er waarnemingen zijn gedaan.

Matig onderzocht: minder dan 10 waarnemingen uit maximaal een maand.

Redelijk onderzocht: minder dan 10 waarnemingen uit 2 of 3 maanden, minder dan 26 waarnemingen uit 1 maand.

Goed onderzocht: waarnemingen uit meer dan 3 maanden, meer dan 10 waarnemingen uit 2 of 3 maanden of meer dan 25 waarnemingen uit minimaal 1 maand.

Sprinkhanen (EIS Nederland)

Bijna alle soorten sprinkhanen zijn in de nazomer aan te treffen. Het is daardoor mogelijk om tijdens twee bezoeken de sprinkhaanfauna van een gebied goed in kaart te brengen (onderzoeksintensiteit = goed). Als er slechts 1 bezoek aan een gebied is afgelegd kunnen er nog soorten zijn gemist (onderzoeksintensiteit = matig).

Overige ongewervelden (EIS Nederland)

Deze groep is een samenvatting van zes verschillende groepen met beleidsrelevante soorten (de Habitatrichtlijn, de Flora- en faunawet en de Rode Lijst). De groepen die hierin verwerkt zijn: bijen, kevers, mieren, medicinale bloedzuiger, mollusken en rivierkreeften van de Habitatrichtlijn. Omdat het groepen betreft met een ver uiteenlopende biologie en ecologie zijn de methoden en perioden van waarnemen en gegevens verzamelen niet eenduidig. Bovendien betreft het hier gepresenteerde bestand een opsomming van deze verschillende groepen. Daardoor kan een indicatie voor de bepaling van de volledigheid niet gegeven worden. Deze indicatie zal wel per groep uitgesplitst gegeven worden in de offerte van EIS.

sluit venster